UUTISET

Elpymisen merkkejä on näkyvissä, mutta on vielä aikaista sanoa että Irlanti olisi noussut kriisistä. **TUTKIJA DAVID DUFFY, ESRI**

REX FEATURES/LEHTIKUVA

Vuonna 2008 alkanut pankkikriisi kaatoi Irlannin euromaiden tukipaketin varaan. Sittemmin talous on toipunut vientisektorin vetämänä.

NIKLAS HOLMBERG

Tutkija David Duffyn mukaan Irlannin talous on jo toipumassa.

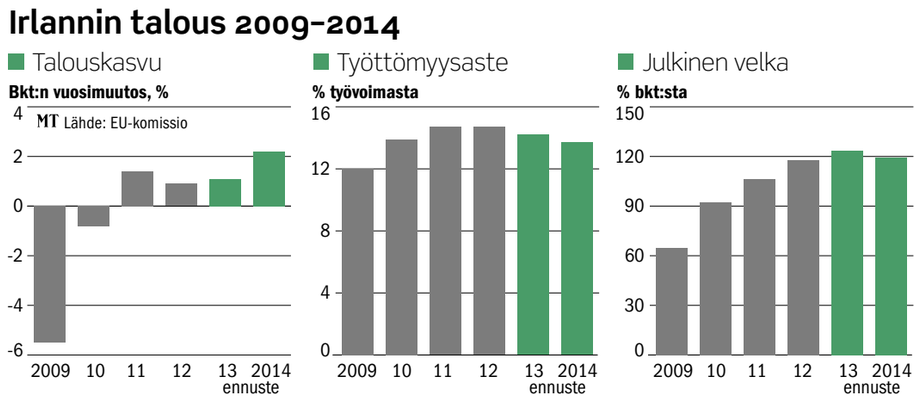

Vienti vetää Irlantia ylös kriisistä

Tutkija uskoo Irlannin pääsevän ajallaan ulos EU:n tukiohjelmasta. Viennin veto ei ole vielä kuitenkaan tarttunut kotimaiseen talouteen.

DUBLIN, IRLANTI (MT)
Euromaiden tukipaketin varaan pari vuotta sitten pudonneen Irlannin talous on palannut kasvuuralle.

Kasvua vetää vienti, joka oli viime vuonna jo 16 prosenttia kriisiä edeltäneen tason yläpuolella. Suurta osaa siinä näyttelevät Irlannissa päämajaansa pitävät it-yritykset, mutta myös perinteiset sektorit kuten lääketeollisuus ja maatalous.

”Elpymisen merkkejä on näkyvissä, mutta on vielä aikaista sanoa että Irlanti olisi noussut kriisistä”, tutkija **David Duffy** maan elinkeinoelämän tutkimuslaitoksesta ESRI:stä sanoo.

Ongelmina ovat Duffyn mukaan edelleen kotimarkkinoiden heikko kehitys ja korkea työttömyys.

”Vientivetoisena taloutena Irlannin kehitys riippuu kuitenkin viime kädessä siitä, mitä muualla maailmassa tapahtuu.”

Pankkikriisi kellisti tiikerin

Irlannin talouskriisi muistuttaa paljon Suomen 1990-luvun lamaa.

1990-luvun puolivälissä Irlannilla alkoi mennä lujaa. Matala yritysverotus houkutteli maahan runsaasti ulkomaisia investointeja ja talous kasvoi parhaimmillaan 10 prosentin vuosivauhtia. Kelttiläiseksi tiikeriksi nimitetty valtio oli lähes velaton ja täytti kirkkaasti EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimukset.

> En näe mitään kotimaista syytä, miksi Irlanti ei pääsisi ulos ohjelmasta.«
> **DAVID DUFFY**

Nousukausi johti kuitenkin rakennusalan ylikuumenemiseen ja sitä seuranneeseen asuntokuplaan. Eurojäsenyyden tuomat matalat korot kannustivat ihmisiä lainaamaan rahaa asuntojen hintojen nousua vastaan. Samaan aikaan pankit ottivat isoja riskejä ja kanavoivat varsinkin saksalaista rahaa asuntomarkkinoille paisuttaen kuplaa entisestään.

Syksyllä 2007 Yhdysvalloista alkanut finanssikriisi romahdutti asuntojen hinnat ja ajoi pankit vaikeuksiin. Hätäratkaisuna valtio lupasi taata kaikki pankkien tappiot.

64 miljardiin euroon kasvanut pankkituki ajoi Irlannin lopulta euromaiden ja IMF:n tukiluukulle.

Velkataakka painaa pitkään

Duffyn arvion mukaan Irlanti pääsee irti EU:n tukiohjelmasta ja kykenee aikanaan myös maksamaan valtavat velkansa. Maaliskuussa maa onnistui lainaamaan rahaa yksityisiltä markkinoilta kohtuulliseen hintaan. Huhtikuussa euromaat helpottivat tilannetta sopimalla nykyisten tukilainojen maksuajan pidentämisestä.

”En näe mitään kotimaista syytä, miksi Irlanti ei pääsisi ulos ohjelmasta. Ainoa uhka voi olla yllättävä ulkopuolinen tapahtuma, kuten taannoinen Kyproksen kriisi.”

Yli 120 prosenttiin bkt:sta kasvanut julkinen velka on kuitenkin vielä vuosikausia iso taakka Irlannin taloudelle.

Kriisistä selviämistä on Irlannissa auttanut talouden joustavuus ja kilpailukykyä parantavat toimet. Duffyn mielestä yksi Irlannin vahvuuksia oli korjaustoimien aloittaminen heti kriisin alkuvaiheessa.

”Mitä pidempään talouskriisi jatkuu, sitä vaikeampaa on saada kansalaisten tukea ikäville päätöksille.”

Maatalous tekee paluuta

Talouskriisi on jättänyt jälkensä irlantilaiseen yhteiskuntaan. Yksi merkki on silmiin pistävän suuri kerjäläisten määrä Dublinin kaduilla. Työttömyys on edelleen kaksinkertaisella tasolla kriisiä edeltäviin vuosiin verrattuna ja monet kotitaloudet ovat pahasti ylivelkaantuneita.

Perinteisesti irlantilaiset ovat muuttaneet muualle, kun leipä on omalta saarelta loppunut.

”Maastamuutto on kääntynyt uudestaan nousuun. Monissa perheissä toinen vanhemmista on joutunut lähtemään ulkomaille työnhakuun”, Duffy kuvaa.

Muiden kriisimaiden tavoin talouden alamäki on lisännyt kiinnostusta maatalouselinkeinoja kohtaan. Esimerkiksi maatalousoppilaitosten hakijamäärät ovat ovat nousseet rajusti viime vuosina. Myös maatalussektorin työpaikat ovat lisääntyneet.

”Varsinkin monet sivutoimiset viljelijät ovat palanneet täyspäiväisesti maatiloilleen.”

NIKLAS HOLMBERG

Euroalueelta hyviä ja huonoja uutisia

BRYSSEL (MT)
Euroalueen taloustilanteesta on viime aikoina kantautunut ristiriitaisia merkkejä.

Työttömyys on edelleen kasvanut ja varsinkin kriisimaissa se on noussut ennätystasolle. Yrityksen rahoituksen saanti on vaikeutunut Etelä-Euroopassa ja varsinkin Ranskalla on vaikeuksia kilpailukykynsä parantamisessa. Kriisimaiden lisäksi esimerkiksi Hollannin talous on pahassa alamäessä.

Toisaalta euroalueen talousluottamus koheni toukokuussa odotettua enemmän. EU-komission viime viikon torstaina julkistaman indikaattorin pisteluku nousi 1,1 pykälää EU:ssa ja 0,8 pykälää euroalueella. Eniten kuluttajien yritysten luottamus talouteen parani Italiassa, Ranskassa ja Hollannissa.

Myös kriisimaiden valtiolainojen korot ovat olleet laskussa. Italia on saanut alijäämänsä hallintaan ja Espanjassa vienti vetää parantuneen kilpailukyvyn ansiosta.

Kuuden vuoden syöksykierteen jälkeen lama on hellittämässä myös Kreikassa. Ankarien säästötoimien ansiosta maa on saanut budjettinsa perusjäämän tasapainoon. Toisin sanoen se ei enää tarvitse syömävelkaa. Rohkaisevia ovat myös tiedot matkailijatilastoista. Kreikkaan odotetaan ensi kesänä ennätysmäärää ulkomaisia turisteja.

NIKLAS HOLMBERG

Lapset kalastavat lauantaina kirjolohta ilmaiseksi

Lauantaina vietetään Vapapäivää. Silloin kaikki alle 18-vuotiaat saavat kalastaa ilmaiseksi Metsähallituksen 14 arvokalakohteella eri puolilla Suomea.

Metsähallitus ja Suomen Vapaa-ajankalastajat järjestävät tapahtuman neljännen kerran. Kohteille odotetaan yhteensä satoja koululaisia.

Päivä järjestetään aina lasten kesäloman ensimmäisenä lauantaina.

Paikalle tulleet saavat oranssilla Metsähallitus-liivillä varustautuneelta oppaalta paitaansa Vapapäivä-pinssin, joka toimii päivän kalastuslupana. Nopeimmille riittää myös vieheitä.

Martat ovat kehittäneet tapahtuman kunniaksi kaksi kalareseptiä: haukitikkarit ja paperissa paistetun kalan. Juontaja **Mikko ”Peltsi” Peltola** kisailee lasten kanssa Evon Niemisjärvillä.

Kirjolohen istutusta vähennetty

Erikoissuunnittelija **Aku Ahlholm** Metsähallituksesta kertoo, että valtaosaan Vapapäivän kohteista on istutettu kirjolohta ja taimenta. Mukana on myös jokikohde, jossa on harjusta luontaisesti.

Ahlholmin mukaan Metsähallitus on vähentänyt vierasperäisen kirjolohen istutusta. Kalavesien hoidossa suositaan luonnonkalaa ja luontaisesti lisääntyviä lajeja.

Kirjolohta istutetaan yleensä lampiin, joissa ei viihtyisi luonnostaan kuin ahven ja hauki. Kirjolohta on helppo käydä lastenkin kanssa kalastamassa, eikä kalastusta tarvitse säännellä niin tarkasti kuin luonnonkalakohteissa.

Näillä kalastetaan 8. kesäkuuta

1. **Salo, Teijo:** Matildanjärvi
2. **Ikaalinen:** Teerilampi
3. **Lammi (Evo):** Niemisjärvet
4. **Kinnula:** Koirajärvi
5. **Lieksa:** Ruunaa (ilmoittautuminen luontotalolla)
6. **Nurmes:** Peurajärvi
7. **Mikkeli:** Valkea
8. **Kuhmo:** Syväjärvi
9. **Rovaniemi:** Vikaköngäs
10. **Ristijärvi:** Laahtanen
11. **Sievi:** Ahvenlampi
12. **Sodankylä:** Ahvenlampi
13. **Taivalkoski:** Kylmäluoma
15. **Vaala:** Manamansalo (ilmoittautuminen leirintäalueella)

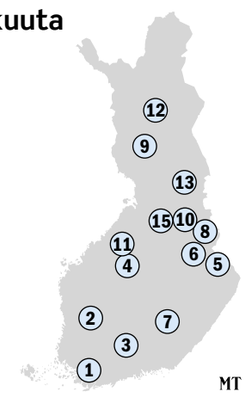

MT

Valtaosaan Vapapäivän kohteista on istutettu kirjolohta.

Metsähallituksella 50 arvokalakohdetta

Metsähallituksella on runsaat 50 virkistyskalastuskohdetta. Normaalisti lapset tarvitsevat niihin kalastusluvan. Muutoin viehekalastus on alaikäisille maksutonta.

Vapapäivää voi seurata osoitteessa *facebook.com/vapapaiva*, jonne päivään osallistuvat välittävät tunnelmia. Marttojen resepteihin voi tutustua nettisivulla: *www.martat.fi*.

KATJA KOLJONEN
Vapapäivä 8.6. klo 10–16.

Uhanalaisille kaloille korotus alamittoihin

Maa- ja metsätalousministeriö esittää uhanalaisille kalalajeille suurempia alamittoja ja täyttä rauhoitusta saimaannerialle.

Ministeriön lausunnolle lähetetyn ehdotuksen mukaan nieriä rauhoitettaisiin kokonaan Vuoksen vesistöalueella.

Luonnonvesistä pyydettyjen meritaimenen ja järvilohen vähimmäismitta suurennettaisiin 60 senttimetriin, järvitaimenen 50 senttimetriin ja harjuksen 35 senttimetriin.

”Järvilohelle ei vielä tässä vaiheessa haluttu esittää täysrauhoitusta. Saimaannerian tilanne on hankalampi ja tässä esityksessä haluttiin keskittyä ennen muuta alamittoihin”, selittää maa- ja metsätalousministeriön kalatalousylitarkastaja **Jouni Tammi**.

Ministeriön tavoitteena on, että ehdotetut säännökset tulevat voimaan mahdollisimman pian.

Lisää rauhoituksia

Saimaannerian lisäksi myös järvilohi ja järvitaimen pitäisi rauhoittaa kaikelta kalastukselta, toteavat Vuoksen vesistöalueen elykeskusten kalatalouspäälliköt omassa esityksessään.

Kalatalouspäälliköiden mukaan vain rasvaeväleikkauksella merkittyjen järvilohen, järvitaimenen ja saimaannerian, eli istukaskalojen pyynti pitäisi sallia.

”Vuoksen vesistön uhanalaisten lohikalojen kalastaminen kaupallisessa tarkoituksessa tai pitäminen kaupan pitäisi kieltää kokonaan.”

Tällä hetkellä voimassaolevan kalastusasetuksen mukainen alamitta järvilohelle on 40 senttiä ja järvitaimenelle 40 senttiä. Tammen mukaan maa- ja metsätalousministeriön esitys on jo saanut osakseen kritiikkiä järvitaimenen alamitan osalta.

Esimerkiksi elykeskusten kalatalouspäälliköiden mielestä kalastusta varten rasvaeväleikkauksella merkittyjen järvilohen, järvitaimenen ja saimaannerian alamitan pitäisi olla 60 senttiä.

Yhtenäiset alamitat

Nykyistä suuremmat alamitat antaisivat lajien yksilöille paremmat mahdollisuudet kasvaa tarvittavaan lisääntymiskokoon.

”Esityksellä halutaan yhtenäistää alamittoja, jotka vaihtelevat tällä hetkellä kalastusalueittain. Toisaalta erot kalojen kasvussa vaihtelevat merkittävästi eri puolilla Suomea.”

Tammi kertoo, että esimerkiksi Vuoksen vesistössä on yhteensä 11 kalastusaluetta, joista moni on jo nostanut järvitaimenen alamitan 50 senttiin ja jopa 60 senttiin.

”Kalastajan on kuitenkin hankala tietää tarkalleen millä alueella mikäkin alamitta on voimassa.”

Myös kalatalouspäälliköiden mielestä yhtenäiset alamitat olisivat hyvä lähtökohta muille säätelytoimille. Ne myös ohjaavat kalastusalueiden päätöksentekoa.

Kalatalouspäälliköt esittävät myös harjuksen alamitan nostamista nykyisestä 30 sentistä 35 senttiin ja kalatäkyisen pitkäsiimakalastuksen kieltämistä kokonaan.

SARI PENTTINEN

Kalastuskiintiöt ensi vuodelle julkaistu

Saimaannerialle täysrauhoitus

Tutkijoista koostuva kansainvälinen merentutkimusneuvosto ICES julkaisi viime perjantaina suosituksensa Itämeren kalastuskiintiöiksi vuodelle 2014.

ICES suosittaa, että merikalastuksen aiheuttama poistuma Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohikannasta ei saisi ylittää 116 000 lohta.

Tämä vastaa ICESin mukaan 78 000 lohen kiintiötä, jos oletetaan, että ilmoittamaton, väärin raportoitu sekä poisheitetty lohisaalis säilyy samanlaisena kuin vuonna 2012.

Suurempikin kiintiö olisi neuvoston tutkijoiden mukaan mahdollinen, jos ilmoittamatonta ja väärin raportoitua saalista vähennettäisiin.

Suomenlahden lohikiintiö olisi 8 000 lohta, jos hylkeiden vahingoittamien lohien poisheitto on määrältään yhtä suurta kuin vuonna 2012.

EU:n komissio laatii ehdotuksensa vuoden 2014 kalastuskiintiöistä ICES:n sekä komission kalastuksen tieteellis-teknis-taloudellisen komitean (STECF) suositusten perusteella.

Komissio antaa ehdotuksensa syyskuun alussa.

Tämän jälkeen maa- ja metsätalousministeriö pyytää sidosryhmien lausunnot komission ehdotuksesta ja valmistelee lausuntojen perusteella eduskunnalle annettavan kirjelmän.

Maatalous- ja kalastusneuvoston kokous pidetään lokakuussa, missä vahvistetaan kalastusmahdollisuudet vuodelle 2014.

MT

ICES:n suositukset Itämeren kalastuskiintiöiksi vuodelle 2014

Kalakanta	Kiintiösuositus v. 2014	EU kiintiö v. 2013
Pohjanlahden silakka	142 645 tonnia	106 000 tonnia
Itämeren pääaltaan ja Suomenlahden silakka	164 000 tonnia	90 180 tonnia
Kilohaili	247 000 tonnia	249 978 tonnia
Itäinen turska	70 301 tonnia	61 565 tonnia
Läntinen turska	17 037 tonnia	20 043 tonnia
Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohi	78 000–116 000 lohta	108 762 lohta
Suomenlahden lohi	8 000–9 000 lohta	15 419 lohta

Lähde: Kansainvälinen merentutkimusneuvosto ICES (International Council for the Exploration of the Sea)